

HUMANUM GENUS

Encyklika Lva XIII.

Odsouzení zednářů

HUMANUM GENUS

Encyklika papeže Lva XIII. o odsouzení zednářů

Pokolení lidské se rozdělilo na dva tábory, stojící v ostrém protikladu, a to již tehdy, když závistí ďáblouvaně odpadlo od svého Stvořitele a Dárce nebeských darů, od svého Boha. A z těchto táborů jeden se ustavičně bije za pravdu a ctnost, druhý za to, co je s pravdou a ctností v rozporu. První tábor je království Boží na zemi, pravá to Církev Ježíše Krista, a ti, kdož k němu chtějí přináležet z hloubi duše své a cílevědomým úsilím o spásu, jsou ponoukáni k tomu, aby sloužili Bohu a Jeho Jednorozenému Synu celou svou myslí, s nejvyšším vypětím své vůle.

Druhý tábor je královstvím Satanovým, jemuž jsou poddáni všichni ti, kdož se řídí neblahým vzorem svého vůdce a prarodičů, vzpírající se uposlechnout věčného Zákona Božího a mnoho věcí podnikající bez ohledu na Boha, mnoho pak proti Bohu. Toto dvojí království, jež se podobá dvěma obcím, řízeným protichůdným zákonodárstvím a sledujícím protichůdné cíle, jasně zřel a popsal sv. Augustin a těmito slovy stručně a výstižně vyjádřil příčinu, jež oběma dala vznik:

„Dvě lásky zplodily dvě obce: pozemskou totiž lásku k sobě, ústící až v pohrdání Bohem, nebeskou vpravdě lásku k Bohu, ústící až k pohrdání sebou.“¹

ZEDNÁŘSTVÍ OBCÍ SATANOVOU

Vybaven nejrozmanitějšími zbraněmi a s využitím nejrůznější bojové taktiky srazil se během všech těch století jeden tábor s druhým, i když ne vždy se stejným zápalem a nápoem. V dnešní době je však zřejmo, že stoupenci zla vcházejí ve spiknutí a za vedení a podpory tzv. zednářů – svazu, jenž je široko a daleko rozvětven a má pevnou organizaci – šikují se k rozhodnému boji. Vždyť již vůbec neskrývají svých úmyslů a v nejvyšší opovázlivosti povstávají proti Božímu Majestátu, Církvi svaté veřejně a otevřeně chystají záhubu, a to s tím cílem, aby úplně oloupili, kdyby to bylo možné, křesťanské národy o dobrodiní, vykoupená Ježíšem Kristem, Spasitelem světa.

Nás pak v zármutku nad těmito zly pudí láska, abychom často volali k Bohu:

„Hle, jak zuří nepřátelé Tvoji a Ti, kdož Tě nenávidí, pozvedají hlavu. Na lid Tvůj se tajně smlouvají a v úradu vcházejí proti Tvým svatým. Pojd'te, praví, vyhladíme je z počtu národů.“²

Účel encykliky

Za tak naléhavého nebezpečí, v době tak strašného a tvrdošíjného útočení na křesťanství, je Naší povinností upozornit na nebezpečí, ukázat na nepřítel a podle svých možností čelit jejich záměrům a taktice, aby nezhylnuli ti, jejichž spása nám byla svěřena, a království Kristovo, které Jsme přijali do své ochrany, ať nejen je silné a neporušeně trvá, ale ať stále vzrůstá po celém světě o nové členy.

---

¹ *De civitate Dei*, XIV 17.

² *Žalm* 82, 2-4.

Tento rychlý a nebezpečný rozmach postihl Církev, moc vládců a obecné blaho právě tou pohromou, jakou Naši předchůdci již dávno předvíдали. Dospělo to tak daleko, že pro budoucnost je nutno mít velké obavy, nikoliv o Církev, jež má daleko pevnější základ, než aby se dala zviklat přičiněním lidským, ale o osud těch států, v nichž má příslušnou moc ta sekta, o níž jednáme, nebo jiné sekty, které se zednářům propůjčují za jejich pomocnice a náhončí.

Nutnost papežova zásahu

Z těchto důvodů jsme nahlédli, jakmile jsme se ujali vedení Církve a plně jsme si uvědomili nutnost čelit vahou své vážnosti proti tomuto velkému zlu, pokud je to v Naší moci. Proto také jsme se vypořádali, když se Nám naskytla vhodná příležitost, se stěžejními zásadami, jež jsou zřejmě proniknuty zvráceností zednářských idejí.

Tak v encyklice „Quod apostolici numeris“ jsme se jali usvědčovat přeludy socialistů a komunistů, v jiném pak okružním listě „Arcanum“ jsme usilovali o obhájení a vysvětlení pravého a pravdivého pojmu rodinné pospolitosti, jež tkví a pramení v manželství, nadto pak ještě v encyklice, začínající slovem „Diuturnum“, jsme vyložili ideu politické moci podle zásad křesťanské moudrosti, jež je v podivuhodné shodě se samotnou přirozeností věcí, s blahem národů a vládců.

Nyní jsme si však vytkli po vzoru Našich předchůdců upřít zcela svou pozornost právě na zednářský svaz, na jeho celkové učení a zaměření, na jeho tradiční názory a způsob jednání, aby tím stále více byla objasňována jeho moc působit zlo a aby se tím přispělo k zabránění nákazy zhoubného moru.

Jsou různé sekty, jež se sice liší jménem, obřady, organizační formou a původem, poněvadž však mají jakýsi společný cíl a druží se k sobě názorovou podobností v hlavních věcech, shodují se ve skutečnosti se sektou zednářskou. Ta je jakýmsi ústředím, odkud se rozcházejí a kam se opět všechny vracejí. A ačkoliv se zdá, že tyto sekty nyní nechtějí právě zůstat v temnotách ukryty a scházejí se za denního světla a před očima občanů vydávají své časopisy, nicméně pronikneme-li hlouběji do věci, zůstávají tajnými společnostmi a podržují si svou taktiku. Vždyť většina věcí je u nich zahalena rouškou tajemství a platí tam zákony, že musí s největší bedlivostí zůstat utajeny netoliko před nečleny, ale i před velmi mnohými příslušníky sekty. Sem patří jejich nejdůvěrnější a hlavní cíle, jména nejvyšších předáků spikleneckých organizací, všelijaké tajemné schůzky úzkých kroužků, a rovněž i jejich rozhodnutí, jakými prostředky mají být provedena a kterých lidí se má k tomu použít. Ten účel zajisté sleduje i ono mnohonásobné kastovníctví mezi zednáři, jež se týká jak práv, tak i povinností a úkolů. K němu vede promyšlené rozlišení řádů, stupňů a přísná kázeň, jež jim vládne. Zasněženým zednářům se s největším důrazem nařizuje, aby se zavázali, ba zvláštní přísahou odpřísáhli, že nikdy, nikomu a nižádným způsobem neučiní náznak o svých soudruzích, dorozumívacích znameních a učení sekty. Tak pod vylhaným zevnějším zdáním a s uměním ustavičného přetvařování vynakládají zednáři co největší úsilí, jako kdysi manichejci, aby se skryli a neměli jiných svědků kromě svých lidí. Vyhledávají tajné kouty, poněvadž to jim skýtá výhody, nasazují si masku literátů a filosofů, sdružujících se k „prohloubení“ svého „vzdělání“; stále mají na jazyku, že usilují o pokrok civilizace, že překypují láskou k sociálně slabým, že se chtějí lidu postarat jenom o větší blahobyť a aby co největší počet lidí měl podíl na výhodách, jež skýtá občanská

společnost. Avšak tyto úmysly, i kdyby byly myšleny upřímně, přece nejsou jejich posledním cílem.

Nad to jsou ještě přijímaní členové nuceni slíbit a zaručit se, že budou na slovo poslušni svých vůdců a mistrů, že jim budou zcela poddáni a oddáni, že jsou připraveni na každý jejich pokyn a na pouhé znamení vykonat rozkaz; budou-li jednat jinak, pak se podrobí všemožným hrozným trestům i samé smrti. A vskutku, nezřídka jsou smrtí trestáni ti, o nichž se soudí, že zradili tajné učení nebo že se vzepřeli vykonat uložený rozkaz, a to s takovou odvahou a obratností, že vrah velmi často unikne spravedlnosti, pronásledovatelce a mstitelce zločinů.

Avšak žít v přetvářce a chtít zůstat utajen, zavazovat si lidi jako otroky a přitom je ani dostatečně neuvědomit, komu vlastně slouží za nástroj, zbavit je vlastní vůle a používat jich ke každému zločinu, ozbrojit pravici k vraždě a tím si zajistit beztrestnost za spáchaný zločin – toť strašná nelidskost, neslučitelná s přirozeným řádem věcí. Proto pouhý rozum a pravda usvědčuje společnost, jsoucí předmětem Našich úvah, že je v rozporu se spravedlností a přirozenou mravností.

Zednářství a naturalismus

A je to tím zřejmější, že také jiné, a to skvělé důkazy usvědčují zednářský svaz, že se svou přirozenou povahou příčí mravnosti. I když lidé vynikají velkou vychytralostí v utajování a jsou zvyklí lhát, přece nemůže nastat takový případ, aby se nějak neprojevila příčina, která je taková podle svých účinků. Nemůže dobrý strom nésti ovoce špatné, aniž strom špatný ovoce dobré.⁸

Ovoce pak plodí zednářská sekta zkázonosné a nejvyšš trpké, neboť z naprosto jistých údajů, které jsme výše uvedli, vyplývá to, v čem její zájmy vrcholí, totiž od základu zničit veškeren řád náboženský a státní, jak byl vytvořen křesťanskými zřízeními, a podle svých ideí vytvořit jiný, vyvozený z ryzího naturalismu.

Zednářství a zednáři

Je však záhodno, aby to, co jsme řekli nebo co řekneme, bylo chápáno o sektě zednářské, vystižené ve své podstatě a pokud je organizačně nadřizena spřízněným a sdruženým společnostem; neplatí to však o jednotlivých příslušnících těchto společností. Mezi nimi zajisté se mohou vyskytovat – a to nikoliv výjimečně – i lidé, kteří sice nejsou bez viny, poněvadž se zapletli do společností takového druhu, přece však nemají sami o sobě účast na hanebných činech, ani neznají konečného cíle, jehož se tajné společnosti snaží dosáhnout. Rovněž ze samotných sdružení některá snad ani vůbec neschvalují krajní závěry, k nimž by měla logicky dojít, ježto nutně vyplývají ze společných zásad, kdyby je hanebnost sama neodstrašovala svým hnusem. A opět místní a časové okolnosti nutí některá sdružení, aby si vytkla rozumnější cíle, než by si sama přála neb jaké jiná sdružení sledují. A přece se proto nemají pokládat za cizí zednářskému svazu, protože ten nelze ani tak posuzovat podle činů a dokonaných skutečností, jako podle ideové základny.

---

⁸ *Mat.* 7,18.

Naturalismus v zednářské praxi

Je pak jádrem učení naturalistů, jak již samotné jméno dostatečně naznačuje, že lidská přirozenost a lidský rozum mají být učitelem a svrchovaným pánem ve všech věcech. Podle toho se buď pramálo starají o své povinnosti vůči Bohu, nebo je podvracejí neurčitými a bludnými názory. Úplně potírají Boží zjevení, neuznávají žádné náboženské dogma, žádnou pravdu, kterou by neobsáhla lidská chápavost, žádného učitele, jemuž by se slušelo věřit pro vážnost jeho úřadu. Poněvadž je pak jedinečným a jen katolické Církvi vyhrazeným úkolem plně obsáhnout a neporušeně uchovat učení od Boha přijaté i vážnost Učitelského úřadu s ostatními nadpřirozenými prostředky ke spáse, proto se proti ní obrací největší hněv a nápor protivníků.

Povšimněme si nyní, jak si počíná sekta zednářská v oboru náboženském zvláště tam, kde může jednat podle svého, a vůbec usudme, zda se – jak se zdá – v praxi důsledně nezasazuje za provádění zásad naturalistů.

Vynakládá se zajisté dlouhé a houževnaté úsilí, aby v občanské společnosti nic neznamenalo Učitelský úřad Církve, nic neznamenala její vážnost, a proto obecně hlásají a bojují za to, že náboženství a stát mají být úplně odděleny. Tím vytlačují ze zákonodárství a státní správy velmi blahodárný vliv katolického náboženství. A v důsledku toho se pak domnívají, že státy mají být vedeny úplně bez zřetele na zřízení a příkazy Církve.

Nemají však věru dost na tom, že nedbají Církve, nejlepší vůdkyně, dokud proti ní nepřátelsky nevystoupili a ji neurazili. Je zajisté dovoleno beztretně napadnout samotné základy katolického náboženství slovem, perem i vyučováním. Nešetří se práv Církve a sahá se na výsady, jimiž byla Bohem obdařena. Ponechává se jí co nejmenší svoboda jednání, a to zákony, které zdánlivě nedělají dojem, že by jí příliš znásilňovaly, jež však byly jen proto vydány, aby omezovaly její svobodu. Rovněž vidíme, že na kněžstvo doléhají mimořádné a těžké zákony, aby početně klesalo a bylo zbaveno všech prostředků, zbytky církevního jmění podléhají velmi přísné vázanosti a jsou vydány libovůli státních úředníků, řeholní pospolitosti byly zrušeny a rozptýleny.

Boj proti papežství

Vpravdě již dlouho zuří boj proti Apoštolskému Stolci a římskému papeži. Nejdříve ho sice zbavili pod předstíranými záminkami jenom světské vlády jakožto záštity jeho svobody a práva, brzo však byl vehnán do postavení nespravedlivého a zároveň nesnesitelného, poněvadž mu byly ze všech stran působeny nesnáze, a to v dnešní době dospělo tak daleko, že stoupenci těchto sekt již otevřeně vyhlašují to, co bylo dlouho předmětem jejich tajných jednání, že se totiž má odstranit posvátná moc papežů a z kořene vyvrátit samotné papežství, jež je zřízením Božím. A i kdyby nebylo jiných důkazů, dosti to naznačuje svědectví lidí zasvěcených, z nichž většina častokrát, jak již dříve tak i opětovně v nedávné době prohlásila za skutečný cíl zednářstva, že s nesmiřitelnými projevy nepřátelství stíhají co nejtvrději vše katolické a že nespočinou dříve, dokud neuvidí v troskách vše, co římská papežovost ustanovili na poli náboženském.

Zednářská taktika

To pak, že noví příslušníci sekty nejsou vůbec nuceni, aby se zříkali katolicismu, nejen že neodporuje zednářským záměrům, ale naopak jim spíše slouží. Především

touto taktikou snadno oklamávají lidi prostoduché i neobežřelé a nechávají otevřené dveře pro vstup mnohem většího počtu dalších. A dále tím, že přijímají do svých řad příslušníky všech možných náboženství, dosahují v praxi toho, že jim vštípí ten velký blud dnešní doby, že není třeba se o náboženství starat a že mezi náboženstvími není rozdílu. Tento postup je zajisté myšlen k zániku všech náboženství, především katolického, které nelze bez vrcholného bezpráví srovnávat se všemi ostatními, poněvadž jediné ze všech je pravé.

Popírání nadpřirozených pravd

Naturalisté jdou však ještě dále. Když se v zásadních věcech dali na nesprávnou cestu, nezadržitelně upadají do krajnosti, ať už pro slabost lidské přirozenosti, ať z dopuštění Boha, postihujícího spravedlivými tresty jejich pýchu. Tím se stává, že nemají jasného a pevného názoru o pravdách, jež se dají jasně pochopit přirozeným světlem rozumu, k nimž patří zajisté tyto:

existuje Bůh,

lidská duše je úplně oprostěna od hmoty a je nesmrtelná.

Avšak týmž bludným směrem pluje zednářská sekta a naráží na táž úskalí. I když totiž v celku vyznávají, že Bůh existuje, přece sami dosvědčují, že s tím všichni jednotlivci úplně nesouhlasí a že nemají v této věci pevného a vyhraněného názoru. Ostatně se ani netají tím, že právě otázka existence Boží je u nich hlavním pramenem a důvodem k roztržce, ba je známo, že i v nedávné době vyvstal mezi nimi nemalý spor o této věci.

Ve skutečnosti dává sekta svým zasvěcencům úplnou volnost, aby mohli plným právem hájit své stanovisko, že Bůh je i že Bůh není. A ti, kdož příkře popírají existenci Boha, jsou beze všech obtíží „zasvěcováni“ jako ti, kdož se domnívají, že Bůh sice existuje, mají však o Něm zvrácené názory, jako tomu bývá u panteistů, což ovšem není nic jiného, než ponechat jakémusi nesmyslnému zdání Boží přirozenost, její pravou existenci však popřít. A když se tato nejzákladnější pravda vyvrátí nebo se jí otřese, musí nutně zakolísat také ty pravdy, k jejichž poznání nás vede přirozený řád, že vše povstalo svobodným aktem vůle Boha Stvořitele, že svět je řízen Prozřetelností, že duše lidská nezaniká a že po tomto pozemském životě nadejde jiný.

Důsledky naturalismu v životě veřejném i soukromém

Když se pohrbí tyto pravdy, jež tvoří základ přirozeného řádu a hlavní pilíř poznání a životní praxe, tu se brzy projeví následky toho v mravním životě jedince i společnosti.

Přecházíme mlčením ctnosti nadpřirozené, které bez zvláštní Boží přízně a Božího daru nikdo nemůže uskutečňovat, ba ani jich dosáhnout; je zajisté samozřejmé, že po nich nenacházíme ani stopy u těch, kteří nechtějí znát a opovrhují Vykoupením lidského pokolení, Boží milostí, svátostmi a blažeností, které mají dosáhnout v nebi.

Mluvíme o povinnostech, jež vyplývají z přirozené mravnosti. Bůh totiž, Tvůrce světa a zároveň jeho prozíravý Vládce, věčný zákon, příkazující zachovávat přirozený řád, zakazující je porušovat, poslední lidský cíl, nesmírně povznesený nad věci lidské mimo dosah pohostinství na tomto světě – to jsou prameny, to jsou zdroje veškeré spravedlnosti a mravnosti.

Jestliže ty se odstraní, což dělají naturalisté stejně jako zednáři, bude znemožněno poznání, v čem spočívá znalost dobra a zla. Mravouka, která je jediné přijatelná pro zednářský svět a v níž chtějí vychovávat dospívající mládež, musí být ta, kterou nazývají buď občanskou nebo laickou nebo svobodnou – jinými slovy mravouka, v níž není ani náznak náboženství. Jak je však tato morálka ubohá, jak postrádá vší pevnosti a při každém závanu vášní se kymácí, toho postačující ukázkou je politováníhodné ovoce, které se již částečně ukazuje. Kde došlo k odstranění křesťanského řádu a kde se pak laická morálka ujala celkem svobodné vlády, tam rychle berou za své šlechtné a neporušené mravy, nabývají půdy strašné a bludné názory a den ze dne se šíří zločinost. A nad tím se běduje a naříká, a totéž nezřídka dosvědčují i velmi mnozí z těch, kteří to neradi přiznávají; nutí je však k tomu zřejmá pravda.

Poněvadž je mimo to lidská přirozenost poskvrněna prvotním hříchem a tudíž mnohem náchylnější k neřesti než ke ctnosti, je vůbec nutným předpokladem mravnosti držet na uzdě nezřízené choutky ducha a pudovou stránku podřídit rozumové. V tomto boji je velmi často nutné zhrdnout pozemskými zájmy a podrobit se velkým útrapám a obtížím, aby rozum zvítězil a udržel si svou vládu. Avšak naturalisté a zednáři, nemajíce vůbec víry v pravdy Bohem zjevené, popírají, že otec lidského pokolení zhřešil, a proto se domnívají, že svobodná vůle není vůbec „oslabena a nakloněna ke zlému“. Zásadně přehánějí skvělé vlastnosti lidské přirozenosti, jediné do ní kladou podstatu a pravidlo spravedlnosti a nemohou pochopit, že je třeba ustavičného boje a vrcholné vytrvalosti, aby byl zdolán nápor a ovládnuty choutky lidské pudové stránky.

Proto také vidíme, že se běžně lidem nabízí hojnost všech možných lákadel k probouzení vášní: denní tisk a brožurky, postrádající vší úměrnosti a studu, divadelní představení, vyznačující se nestoudností, náměty děl cynicky čerpané podle zásad takzvaného realismu, všelijaké důmyslné a vyumělkované prostředky ke změkčilému a rozmařilému životu, slovem všechny ty rafinovanosti, lichotící touze po rozkoši, jež mají oslabit a uspat ctnost. Takto jednají hanebně, za to však zcela důsledně ti, kdo potlačují naději na nebeská dobra a veškerou svou blaženost připoutávají k věcem pomíjejícím a tíhnou s ní takřka pod povrch země.

Zkáza mravů v zednářském plánu

K potvrzení toho, co bylo řečeno, může posloužit skutečnost, kterou lze obtížněji slovy vyjádřit než ji pochopit. Poněvadž totiž lidem prohnaným a vychytralým nikdo neslouží s takovou otrockou povolností jako ti, jichž duch je vysílen a podlomen vládou vášní, vyskytli se v zednářské sektě mužové, kteří vyhlásili a navrhli, že se mají plánovitě a uměle nasadit všechny páky, aby dav vybil své vášně ničím neomezenou zlovůlí; jen tímto způsobem pak bude úplně v jejich moci a povolným nástrojem ke každému zločinu.

Rodina a výchova

Pokud jde o rodinné soužití, dá se celé učení naturalistů vystihnout takto: Manželství je jenom jakýmsi druhem občanské smlouvy; právem lze je rozvázat se souhlasem těch, kdož smlouvu uzavřeli, a moc nad manželským svazkem náleží těm, kdož řídí stát. Při výchově dětí se jim nemá vštěpovat žádný pevný a vyhraněný názor; je záležitostí každého z nich, aby si samy zvolily své náboženství. V tom se však s naturalisty

úplně shodují zednáři, a nejen že se shodují, ale již dlouho se snaží, aby tyto názory pronikly do mravů a do denního života. V mnohých krajinách, a to i katolických, je uzákoněno, že není žádného sňatku kromě civilního; jinde zákony umožňují rozluky, jinde se vynakládá úsilí, aby to co nejdříve bylo dovoleno. A tak vývoj směřuje k tomu, aby se změnila podstata manželských svazků, jež se mají stát nejistými a vratkými spojeními, které spřáhne vášeň a zase rozváže, změní-li se vrtochy.

S největším záluškem spiklenců také sekta zednářů směřuje k tomu, aby na sebe strhla výchovu mládeže. Vycit'ují, že snadno mohou podle své libovůle utvářet poddajný a ohebný věk a tak jej usměrnit, jak chtějí. Proto nedovolují, aby na výchově a vyučování dětí měli podíl služebníci Církve ani jako učitelé, ani jako vychovatelé, a již na více místech dosáhli toho, že výchova dospívající mládeže zcela podléhá laikům a ve výchově mravní je dán výhost jakémukoliv poučení o oněch největších a nejsvětějších povinnostech, jež vízí člověka k Bohu.

Rovnost a volnost – zednářské heslo

Následují zásady politické vědy. V tomto oboru stanoví naturalisté, že všichni lidé jsou rovnoprávní a že jejich postavení je po všech stránkách úplně stejné. Každý jedinec je svou přirozeností svobodný, nikdo nemá práva druhému poroučet; chtějí pak, aby lidé byli poslušni jakékoliv autority, pokud vychází odjinud než od nich samotných, znamená je znásilňovat. Je tedy lid svrchovaným pánem: vládnout lze jen s pověřením nebo souhlasem lidu, takže je zajisté dovoleno zbavit vládce jejich hodnosti i proti jejich vůli. Zdrojem těchto občanských práv je buď lid nebo vládní moc ve státě, a to jen taková, která odpovídá moderním představám. Mimo to je záhodno, aby stát byl bezbožecký; není důvodu, proč by se při různých formách náboženství dávala přednost jednom před druhými – všechna musí být postavena na stejnou úroveň.

Je pak více známo, než aby to bylo třeba dokazovat, že tytéž nauky nacházejí stejného zalíbení u zednářů a že podle jejich obrazu a vzoru chtějí utvářet státy. Vždyť již dlouho o to usilují všemi silami a prostředky, a tím právě razí cestu mnohem radikálnějšími sektářům, kteří z toho překotně vyvozují ještě horší závěry a vymýšlejí si majetkové vyrovnání i společné užívání všech hmotných statků po odstranění stavovských a majetkových rozdílů.

Strohé odmítnutí zednářských zásad

Z toho, o čem jsme v hrubých rysech pojednali, dostatečně vyplývá, čím vlastně je zednářská sekta a jakými cestami se ubírá. Hlavní zednářská dogmata jsou v tak velkém rozporu s rozumem a logikou, že nemůže být nic zvrácenějšího. Chtít ze světa sprovdit náboženství a Církev, kterou Bůh založil sám a k nesmrtelnosti ji ostříhá, chtít po osmnácti stoletích znovu přivolat pohanské mravy a zřízení, to je znamení velkorysý hlouposti a nanejvýš opovážlivé bezbožnosti. A není ani méně strašné ani snáze snesitelné to, že se odmítají dobrodiní, která Ježíš Kristus získal svou dobrotou nejen jednotlivým lidem, ale i rodinné a občanské pospolitosti, dobrodiní, která jsou i podle úsudku samotných nepřátel křesťanství převeliká. V tomto zběsilém a ohavném úsilí se takřka dá rozpoznat ona nesmiřitelná nenávist a pomstychtivost, již Satan plane proti Ježíši Kristu.

Podobný je i druhý cíl zednářů, kteří se horlivě pokoušejí podvrátit hlavní základy spravedlnosti a mravnosti, a nabízejí se za pomocníky těm, kdož jako hovada chtějí, aby bylo dovolené, cokoliv se jim zlíbí, což není nic jiného než dohánět lidské pokolení k potupné a nečestné záhubě. Zvětšují zajisté zlo ona nebezpečí, jež podle plánu mají postihnout jak rodinné tak občanské soužití. Jak jsme již jinde vyložili, dle souhlasného názoru takřka všech náboženství a všech dob existuje v manželství cosi posvátného a závazného; Boží zákon pak stanoví, že je manželství nerozlučitelné. Kdyby bylo připraveno o svůj posvátný charakter, kdyby je bylo dovoleno rozloučit, pak nutně bude rodina vydána na pospas nejistotě a zmatkům, ženy budou zbaveny své důstojnosti a o děti i jejich potřeby nebude spolehlivě postaráno.

Nevěnuje-li stát žádnou péči náboženství a při uspořádání a státní správě nebere vůbec zřetel na Boha, jakoby vůbec neexistoval, pak je to zaslepenost, o jaké nebylo slyšáno ani u pohanů, neboť v jejich smýšlení a citění tak pevně tkvěla představa netoliko o bozích, ale byli do té míry přesvědčeni o nutnosti státního kultu, že se domnívali, že snáze lze naléztí město bez půdy než bez Boha. Vždyť pospolitost lidského pokolení, k níž svou přirozeností tíhneme, byla ustanovena Bohem, původcem lidské přirozenosti. Od Něho pak jako od svého Počátku a Zdroje prýští mohutný pramen nespočetných dober, jimiž příroda oplývá. Proto jako jsme coby jednotlivci hlasem samotné přirozenosti vybízení Boha zbožně a svatě ctít, poněvadž jsme od Něj obdrželi život a dobra, jež jsou životu dávána do vínku, a z týchž důvodů mají Jej ctít národy i státy. Proto je také jasné, že ti, kdož chtějí občanskou společnost zbavit každé náboženské povinnosti, počínají si nejen nespravedlivě, ale také nemoudře a nerozumně.

Poněvadž se pak lidé rodí, aby se z vůle Boží sdružovali v občanskou pospolitost, je i vládní moc tak nezbytným poutem občanského svazu, že se nutně musí rozpadnout, pokud se toto pouto odstraní. V důsledku toho je vládní autorita odvozena od téhož Původce, který zplodil společnost. Z toho pak logicky vyplývá, že vládce je služebníkem Božím, ať jím je kdokoliv. Proto, pokud to vyžaduje cíl a přirozená povaha lidské společnosti, sluší se poslouchat spravedlivých rozkazů zákonité moci jinak než velebnosti Boha, Vládce všehomíra, a je největším omylem tvrzení, že to záleží na vůli lidu, vypoví-li poslušnost, kdykoliv se mu zachce.

Podobně nikdo nepochybuje, že všichni lidé jsou si vzájemně rovni, přihlédneme-li ke společnému původu a přirozenosti,

k poslednímu cíli, jenž je každému člověku vytčen,
k právům a povinnostem, které z toho přirozeně vyplývají.
Poněvadž však nemohou mít všichni stejné vlohy,
a vzájemně se liší jak duševními schopnostmi,
tak tělesnými silami,
a ohromně se liší mravy,
vůlí a povahovými rysy,

proto nic tolik neodporuje rozumu, jako chtít vše bez rozdílu zahrnout v jedno, a onu do důsledku provedenou rovnost zavést do zřízení politického života. Jako se dokonale utvářené lidské tělo skládá ze skloubení a spojení údů, jež se liší svým tvarem i funkcí, jsou-li však uvedeny v soulad a na svém místě, vytvářejí krásný a silný celek, prokazující nezbytné služby, tak také ve státě vykazují jedinci, kteří jej tvoří, takřka neomezenou různorodost. Kdyby pak tito jednotlivci byli považováni za rovné a každý mohl jednat podle své libovůle, nebude nic nestvůrnějšího než takový stát. Naopak, pone-

chá-li se rozložení stupňů důstojenství, zájmů i dovedností, a pracují-li jednotlivci podle svých schopností ke společnému dobru, budou skýtat obraz státu, jenž je dobře uspořádán a odpovídá přirozenému řádu.

Ostatně se z těch buřičských bludů, o nichž jsme se zmínili, musí státy obávat největších hrůz, neboť po odstranění bázně Boží,

úcty k Božím zákonům,

po zhrdnutí vážností vládců,

když se dovoluje a schvaluje zvučely povstání,

když vášně davu jsou vybičovány ke svévoli

a jedinou uzdou je strach před trestem,

tu nutně musí dojít ke všeobecné revoluci a k podvrácení stávajícího řádu. A právě tento revoluční převrat promyšleně plánují a otevřeně vyhlašují socialistické a komunistické svazy, a ať neříká zednářská sekta, že počiny socialistů a komunistů jsou jí cizí, poněvadž jednak příliš přeje jejich záměrům, jednak stojí s nimi na téže názorové základně. A nesahá-li se ani všude ani ustavičně k nejradiálnějším pokusům, nesmí se to přičítat ani učení sektářů, ani jejich vůli, ale působení světla Bohem zjeveného náboženství, které nelze uhasit, a také zdravější části lidstva, jež odmítá otroctví tajných společností a statečně čelí jejich bláznivým pokusům.

ZEDNÁŘI PŘI PRÁCI

Kéž by všichni posuzovali strom podle ovoce a poznali sémě a původ zel, která na nás doléhají, nebezpečí, která nám hrozí. Máme co dělat s nepřítelem vychytralým a lstivým, jenž lichoť sluchu národů a vládců, a jedny i druhé nachytral populárními frázemi a pochlebováním. Tím, že se zednáři vetřeli do přízně vladařů předstíráním přátelství, sledovali ten cíl, aby právě je získali za mocné spojence a pomocníky k potlačení katolicismu. Aby si je úplně osedlali, vytrvale pomlouvali Církev, že ze žárlivosti svádí s vladaři boj o královskou moc a práva. Když se touto taktikou zabezpečili a nabyli odvahy, počali získávat ohromnou moc ve státní správě, stále připraveni otrásat základy říší a svrhávat hlavy států, lživě je obviňovat a vypovídat, kdykoliv by se zdálo, že si při výkonu vlády počínají jinak, než je zednářským přáním.

Nejinak si pošklebováním tropí posměch z národů. Plnými ústy rozhlašují fráze o všeobecné svobodě a blahobytu, národy zaslepili tvrzením, že prý Církev a vladaři jsou hlavní překážkou, aby se lid povznesl z nespravedlivého otroctví a nouze, svým novotářstvím uvedli lid do varu a probudili u něho žízeň ke zdolání jedné i druhé moci.

Nicméně se však spíše jen čeká a doufá v budoucí blahobyty, než aby byl uskutečněn. Naopak, lid je ještě více ujařmován a nucen odřící si i to ulehčení v bídě, jehož by se mu snadno a v hojně míře mohlo dostat, kdyby jeho poměry byly upraveny podle křesťanského zřízení. Cokoliv však lidé podnikají proti řádu Boží Prozřetelnosti ustanovenému, sklízí za to jejich pýcha takový trest, že na bídný a jen na oko skvělý osud narážejí právě tam, kde ve své nerozvážnosti očekávali osud šťastný, odpovídající jejich přání.

Církev, vládcové a dobro lidu

Církev pak s největším důrazem přikazuje lidem, aby poslouchali Boha, vrchního Vládce nad vším. Křivdilo by se jí tedy a byl by to špatný názor, že buď žárlí na svět-

skou moc, nebo že si částečně přivlastňuje moc vládců. Církev naopak v plném rozsahu ukládá jako povinnost a zavazuje ve svědomí dávat světské moci to, co je spravedlivé jí dávat. Poněvadž se pak vládní moc odvozuje od samého Boha, velice tím přispívá k důstojnosti světské moci a nemálo jí pomáhá při získávání úcty a blahovůle občanů. Církev též jako přítelkyně míru a živitelka svornosti zahrnuje všechny mateřskou láskou. Dbá jedině toho, aby byla lidem nápomocna a proto učí spojovat spravedlnost se shovívavostí, vládu se spravedlností a zákony s umírněností – ničí právo se nesmí porušovat, musí se pracovat k udržení řádu a klidu ve státě, soukromou i veřejnou péči se musí ulehčovat bídě, a to v nejvyšší možné míře.

Ale právě proto se domnívají nebo – abychom užili slov Augustinových – chtějí, aby se lidé domnívali, že křesťanské učení není slučitelné s dobrem státu, poněvadž nehodlají vybudovat stát na pevných základech ctností, ale na beztrestnosti neřestí.

Na základě tohoto pojednání bylo by především ve shodě s politickou prozíravostí a nutné pro záchranu celku, aby se vládcové a národy nespojovali se zednáři, ale aby se spojili s Církví k odrážení zednářských útoků.

Odsouzení zednářství

Ať se toto tak těžké a příliš rozšířené zlo bude jakkoliv vyvíjet, je Naší povinností, ctihodní bratři, plně se věnovat hledání léků. Poněvadž zajisté chápeme, že nejpevnější naděje spočívá v síle Bohem zjeveného náboženství – a zednáři je tím více nenávidí, čím větší strach z něho mají –, proto pokládáme za nejdůležitější použít tohoto nejzdravějšího zdroje jako pomocníka proti společnému nepříteli. Proto My uznáváme platnost všech i jednotlivých opatření a potvrzujeme svou Apoštolskou autoritou, cokoliv Naši předchůdci římské papežové ustanovili, aby tím čelili konání a pokusům zednářským. Rovněž potvrzujeme vše, co pod trestem zakázali, buď aby odradili věřící od vstupu do takových společností nebo je přiměli z nich vystoupit. A přitom zajisté nejvíce spoléháme na dobrou vůli křesťanů, a prosíme každého z nich ve jménu vlastní spásy a žádáme, aby se považovali vázání ve svém svědomí, že se ani v nejmenším neodchýlí od toho, co v této věci Apoštolský Stolec nařídil.

Výzva k biskupům

Vás pak, ctihodní bratři, co nejdůrazněji žádáme, abyste s Námi spolupracovali a usilovně se snažili vyhubit tuto morovou nákazu. Musíme hájit slávu Boží a spásu duší; budete-li mít v boji tyto dvě věci před očima, nebude vám scházet odvaha, nebude se vám nedostávat statečnosti. Bude pak věcí vaší prozíravosti posoudit, kterými prostředky by se nejlépe daly zdolat překážky a závady.

Seznámit lid se zednářstvím

Poněvadž však s Naším úřadem spojená autorita nám ukládá povinnost, abychom vám sami načrtli nějaký postup jednání, vytkněme si toto:

1) Ze všeho nejdříve je třeba strhnout zednářům masku a vrátit jim jejich vlastní tvářnost. Dále je třeba, abyste poučovali lid svými promluvami a pastýřskými listy, pojednávajícími o tomto námětu, jakých úskoků užívají takové společnosti, aby sváděly lid a vábily jej do svých řad, jak zvrácené názory mají a jak hanebně jednají. A jak to již vícekrát potvrdili Naši předchůdcové, ať si nikdo nemyslí, že se smí z jakéhokoliv

důvodu stát členem zednářské sekty, má-li pro něho katolická víra a vlastní spása takovou cenu, jakou má mít. Ať nikoho neoklame pokrytecká počestnost – může se totiž někomu zdát, že zednáři nepožadují ničeho, co by bylo v rozporu se svátostí náboženství a mravů, protože však celá ideologie a účel sekty jsou zcela neřestné,⁹ je správné, že není dovoleno stávat se zednářem nebo je jakkoliv podporovat.

Náboženské vzdělávání

2) Dále je třeba ustavičnými kázáními a povzbuzováním získat lid pro horlivé vzdělávání ve svém náboženství, a k tomu cíli vřele doporučujeme, aby se aktuálními spisy a přednáškami vysvětlovaly základy těch nauk, na nichž spočívá křesťanská filosofie. Účelem toho je léčit vzděláváním chorobné názory a opevnit lidskou mysl proti mnohotvárným podobám bludů a různým lákadlům neřestí, a to zvláště nyní, kdy bezuzdnost psaní jde ruku v ruce s nenasytnou dychtivostí po poučení. Veliké to zajisté dílo: na Vaší práci bude mít podíl a Vaším druhem v práci bude především klérus, vyvinete-li úsilí, aby vedl ukázněný život a byl řádně vědecky vzdělán.

SPOLUPRÁCE LAIKŮ

Vpravdě však věc tak krásná a tak těžká vyžaduje spolupůsobení činorodých laiků, kteří v sobě spojují lásku k náboženství a k vlasti s bezúhonností a vzděláním. Až spojíte úsilí kněží a laiků, přičiňte se, Ctihodní bratři, aby lidé získávali hlubokou znalost Církve a zamilovali si ji; vždyť čím lépe ji budou znát a čím více ji budou milovat, tím více si znechutí tajné společnosti a vystříhají se jich.

Třetí řád svatého Františka

Proto také ne bezdůvodně se chápeme této vhodné příležitosti a opět připomínáme, co jsme již jinde vyložili, abyste horlivě šířili a ochranu skýтали Třetímu řádu sv. Františka, jehož stanovy jsme nedávno s prozíravou mírností upravili, neboť celým účelem řádu, jak byl stanoven zakladatelem, je zvát lidi k napodobování Ježíše Krista,

k lásce k Církvi,

k praktikování všech křesťanských ctností,

a proto může prokázat velké služby při potlačování nákazy nejničemnějších sekt. Necht' tedy den ode dne mohutní toto svaté sdružení, od něhož lze mezi jinými plody očekávat to skvělé ovoce, aby se lidský duch dal získat pro svobodu, bratrství a právní rovnost, ne pro zednáři nesmyslně vymyšlená hesla, ale pro takovou rovnost a bratrství, jaké Ježíš Kristus zjednal pokolení lidskému a jak je uskutečnil sv. František.

Mluvíme o svobodě dítek Božích, jež nás osvobozuje od služby Satanovi a vášním, nejnešlechternějším to pánům; mluvíme o takovém bratrství, jehož původ spočívá v Bohu, společném Stvořiteli a Otci všech, mluvíme o rovnosti, stojící na sloupech spravedlnosti a lásky, jež neodstraňuje všechny rozdíly, ale z rozmanitosti života, služeb a zálib vytváří onen podivuhodný a takřka harmonický soulad, jenž svou přirozenou povahou směřuje k užitku a důstojnosti občanského soužití.

---

⁹ „Natura sceleris“ tj. „svou podstatou zločin“; pozn. překl.

NOVÉ DĚLNICKÉ ODBORÁŘSTVÍ PODLE STARÝCH VZORŮ

3) Na třetím místě stojí ono moudré zařízení předků, od něhož se během doby upustilo, jež však může sloužit za vzor pro vytváření něčeho podobného v přítomnosti. Mírně tím cechy čili sdružení řemeslníků, jež by pod záštitou náboženství hájily zároveň i hmotné zájmy a bděly nad mravní úrovní dělnictva. A jestliže je naši předkové podrobili zkoušce a po staletých zkušenostech došli k názoru, že se osvědčují a jsou užitečné, dospěje k tomu snad i naše doba, protože mají obzvláštní význam při podlamování sektářských sil.

Ti, kdož se lopotí a nuzně živoří, nejenže jsou již pro své postavení jediní ze všech hodni největší lásky a útěchy, nýbrž jsou také nejvíce vydáni na pospas svůdcům, uchylujícím se ke lsti a podvodu. Proto je třeba je podporovat s co největší laskavostí a zvat je do počestných sdružení, aby nebyli přitahováni do špatných.

Proto bychom si velice přáli, aby byly ony cechy přizpůsobeny době pro blaho lidu a obnoveny pod vedením a záštitou biskupů. Máme pak nemalou radost z toho, že již na více místech byla ustavena taková sdružení a rovněž i svazy zaměstnavatelů; obě tato sdružení si vytkla za cíl pomáhat počestné třídě proletářů, podporovat a chránit jejich děti a rodiny a udržovat v nich s mravní neporušeností lásku ke zbožnosti a znalost náboženských pravd.

Křesťanská charita

V této souvislosti nechceme zde pomlčet o oné společnosti, jež dává tak viditelný a zářný příklad, a je tak proslulá svými zásluhami o ubohé lidi. Jde o společnost, pojmenovanou podle svého zakladatele sv. Vincence z Pauly, a dobře je známo její dílo a cíl. V tom totiž spočívá celá její činnost, že sama od sebe vychází v ústrety těžce zkušným ubožákům a dělá to s obdivuhodným důvtipem i skromností, neb čím chce být skromnost méně nápadná, tím je lepším vyjádřením křesťanské lásky k bližnímu, tím více přispívá k ulehčení lidských béd.

Výchova mládeže

4) Za čtvrté pak, abychom dosáhli snáze svého cíle, svěřujeme Vaší svědomité bdělosti ještě více mládež, jež je nadějí lidské společnosti.

Výchově mládeže věnujte největší část svých starostí a nedomnívejte se, že jakákoli ostražitost je dost velká, aby nebylo třeba vyvinout ještě větší, aby byla dospívající mládež ochráněna před těmi školami a učiteli, u nichž mějte obavu před morovým dechem sekt. Z Vašeho návodu necht' při vštěpování přikázání víry vynaloží rodiče, duchovní vůdcové a faráři úsilí, aby vhodným způsobem důrazně upozornili děti a chovance na hanebnou povahu takových společností a aby je včas naučili odolávat lstivé a mnohotvárné taktice, k níž se zpravidla propagátoři sekt uchylují, aby tak polapili lidi do svých sítí, ba nebudou si počínat nevhodně ani ti, kdož řádně připravují děti k prvnímu svatému přijímání, přimějí-li každé dítě, aby se rozhodlo a zavázalo, že bez vědomí rodičů a bez rady faráře nebo zpovědníka nikdy nevstoupí do žádného spolku.

Poslední doporučení: modlitba i činnost

Zajistě plně chápeme, že naše společné práce při vytrhávání zhoubného plevle na poli Páně nebudou korunovány zdarem, nepomůže-li nám dobrotivě při našem namáhání nebeský Hospodář vinice. Je proto nutno vyprošovat si co nejúpěnlivěji a nejúzkostlivěji Jeho pomoci a přispění, takové a tak velké, jak vyžaduje vážné nebezpečí a veliká tíseň.

Zbujnělá svými úspěchy, drze zdvihá hlavu sekta zednářská a jak se zdá, nebude vůbec klást meze své zarputilosti. Všichni její straníci jsou spjati jakousi ničemnou dohodou a společnými tajnými cíli, prokazují si vzájemně služby a jedni povzbuzují druhé v odvaze k páchání zla. Tak rozhořčený útok vyžaduje stejně rozhodnou odvahu; nuže toho je třeba, aby se také všichni dobří sdružili v co nejširší společenství a to jak činu, tak modlitby. Od nich tedy žádáme, aby se proti postupující síle sekt postavili svorně do sevřeného šiku a ani o píď neustoupili, a rovněž ať úpěnlivě vztahují své ruce k Bohu v modlitbě a od Něho ať se důtklivě dožadují, aby křesťanství kvetlo a vzmáhalo se, Církev necht' si vydobude potřebné svobody, zbloudilí kěz se vrátí na cestu spásy, a ať již jednou bludy ustoupí z cesty pravdě, neřesti pak necht' udělají místo ctnosti.

Za svou pomocnici a prostřednici mějme Pannu Marii, Matku Boží, aby Ta, která již od svého Početí přemohla Satana, ukázala svou moc nad nešlechetnými sektami, u nichž tak zřejmě oživuje onen ďábelský duch zpupnosti s nezkrotnou věrolomností a pokrytectvím.

Dovoláváme se pomoci knížete vojska nebeského sv. Michaela, vítěze nad mocí pekla, a rovněž sv. Josefa, snoubence Nejsvětější Panny, blahodárného patrona katolické Církvě v nebi, apoštolů Petra a Pavla, velkých rozsévačů křesťanské víry a nepřemožitelných jejích obránců. V jejich ochranu a ve vytrvalost společných modliteb skládáme důvěru, že Bůh náležitě a dobrotivě přispěje ku pomoci lidskému pokolení, uvrženému do tolika nebezpečí.

Jakožto záruku nebeských dober a Naší blahovůle, udělujeme Vám, ctihodní bratři, kléru a veškerému lidu, svěřenému Vaší ochraně, s vroucí láskou Naše apoštolské požehnání.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 20. dubna 1884, sedmého roku Našeho pontifikátu.

Lev XIII.

Pontifex Maximus